

Motion till riksdagen 2017/18:688

av **Fredrik Olovsson m.fl. (S)**

Julita gård som världsarv

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att Julita gård får världsarvsklassning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

1972 antog Unesco en konvention om skydd för världens kultur- och naturarv, världsarvskonventionen. Sverige anslöt sig 1985. Omkring 180 länder har undertecknat konventionen, som innehåller artiklar bland annat om vilka skyldigheter undertecknande länder har när det gäller att ta ansvar för sitt natur- och kulturarv. Förutom skyldigheten att skydda, bevara och till kommande generationer överlämna de utvalda kultur- och naturarven ska varje land sträva efter att på olika sätt stärka medborgarnas uppskattning av och respekt för kultur- och naturarvet.

Ett av syftena med konventionen är att i varje land skapa förutsättningar för bevarande av kultur- och naturarv och att fästa uppmärksamheten på de mest framträdande objekten. Världens kultur- och naturarv ska skyddas och i gott skick överlämnas till kommande generationer. Anslutningen innebär också en skyldighet att respektera världsarvsobjekt på andra staters territorium och att ekonomiskt bidra till vården av objekt i länder som saknar egna medel för ändamålet.

Ett område utses till världsarv för att det anses vara så ovärderligt för mänskligheten att det ska skyddas och bevaras för all framtid. Världsarvslistan innebär att särpräglade naturområden och kulturobjekt har samlats i ett globalt nätverk. Det ger jordens naturvetenskapliga och estetiska skyddsvärden större tyngd och uppmärksamhet.

Vackert beläget i Södermanland och Katrineholms kommun ligger Julita gård. Gården, som drivs av Nordiska museet, är sommartid ett populärt utflyktsmål med sin vidsträckta park, sina trädgårdar, sin örtagård och sina vackra och välbevarade byggnader och interiörer. Den väl bevarade miljön från förra sekelskiftet lockar barn, unga och äldre, det är en utmärkt och unik arena för möten över generationsgränser.

Julitabygden och Julita gård har en lång och intressant historia. Man har hittat spår från människor vid Julita som sträcker sig 5 000 år bakåt i tiden. Tegeltillverkningen på

Julita gård började redan på 1200-talet då ett Cistercienserkloster fanns på platsen och upphörde först 1931. År 1877 köptes Julita gård av Johan Bäckström. Hans son, löjtnant Arthur Bäckström, ärvde gården 1902, men han hade arrenderat den sedan 1890-talet.

Löjtnanten genomförde stora förändringar, två nya flyglar uppfördes, stora huset byggdes till och förändrades både interiört och exteriört. Parken utvidgades, lusthus, växthus och orangeri uppfördes och ett stort ålderdomshem byggdes för gårdens anställda.

Löjtnanten var mycket intresserad av kulturhistoria och var starkt påverkad av det sena 1800-talets nationalromantiska idéer. Den framväxande svenska museirörelsen fångade hans intresse genom hans mors nära vänskap med Artur Hazelius, grundare av Nordiska museet och Skansen i Stockholm. I takt med att Bäckströms samlingar växte behövdes mer utrymme till förvaring. En mängd byggnader från trakten flyttades till ”Julita skans”. Skansenmuseet på Julita stod klart 1930, och två år senare byggdes museet till med en kyrka. Kyrkan och museet byggdes ihop med en klostergård.

Här finns byggnader av sällan eller aldrig skådat slag: brandstationen med anor från 1700-talet, gårdsmejeriet i schweizerstil, livstallet, växthuset och tegelbruket för att nämna några. Efter Bäckströms död doneras gods och ägor 1944. I ett utdrag ur testamentet står: ”Hufvudbyggnaden med flyglar och ekonomibyggnader jemte angränsande område såsom trädgård och park böra så vidt möjligt bibehållas i oförändrat skick för att kommande släkten gifva en trogen bild, hur en gammal sörmländsk herrgård af betydligare omfång tedde sig under slutet af förra och början af innevarande århundrade”.

Julita gårds kulturhistoriska värde är unikt och saknar motstycke. Få platser förtjänar bättre att klassas som världsarv.

Fredrik Olovsson (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Hans Ekström (S)

Sara Karlsson (S)